

Metodický list č. 1/2022 FSS MU

Průvodce schvalování výzkumných aktivit z hlediska etiky na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity

Výzkumní pracovníci na Fakultě sociálních studií musí dodržovat a znát uznané etické postupy, etické zásady a etické normy vztahující se k etice výzkumu.

Komise zabývající se etickými postupy

Masarykova univerzita (MU) potažmo její Fakulta sociálních studií (FSS MU) definuje a určuje etické postupy pro výzkumné pracovníky v následujících komisích:

1) [Etická komise pro výzkum MU \(dále jen EKV\)](#) je nezávislým multidisciplinárním orgánem MU a je nedílnou součástí systému pro zajištění kvality a dodržování etických standardů při výzkumech na MU. Posouzení EKV podléhá každý projekt, který zahrnuje eticky relevantní výzkum na lidském subjektu (včetně práce s biologickým materiálem lidského původu).

Výzkumní pracovníci za účelem výzkumu na FSS MU dodržují konkrétní oborové etické standardy a o schválení výzkumných aktivit před jejich započítáním žádají EKV zejména v těchto případech:

- schválení vyžaduje poskytovatel dotace (např. grantová agentura) nebo redakce odborného časopisu,
- předmětem výzkumu jsou děti, zranitelné skupiny, participanti s omezenou schopností dát souhlas nebo participanti v závislém postavení,
- projekty z oblasti psychologie, zejména v případě zastřeného výzkumu (při výzkumu je používána tzv. cover story),
- pokud jsou v rámci výzkumu zpracovávány osobní údaje zvláštní kategorie (dříve citlivé osobní údaje) - tj. vypovídající o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení nebo členství v odborech, genetické údaje, biometrické údaje za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údaje o zdravotním stavu či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.

Posouzení EKV nevyžadují projekty využívající anonymní dotazníková šetření v dospělé populaci.

V ostatních případech, kdy dochází ke sběru dat, která nejsou eticky relevantní, je vhodná konzultace Souhlasu s účastí ve výzkumném projektu a Souhlasu se zpracováním osobních údajů se zástupci Právního odboru RMU, aby byla dodržena platná legislativa, zejména ohledně nakládání s osobními údaji.

2) [Etická komise na FSS MU](#) se zabývá posouzením etiky výzkumu pro potřeby budoucího publikování výsledků výzkumu. Tato komise se schází ad hoc. Etická komise na FSS MU je složena z členů vedení fakulty.

3) [Etická komise MU](#) je stálý poradní orgán rektora a posuzuje případy porušení obecných morálních principů nebo pravidel Etického kodexu MU, které se vymykají rámci organizační struktury MU.

Pravidla při zveřejňování výsledků výzkumu

Výzkumní pracovníci dodržují následující pravidla při zveřejňování výzkumných výsledků:

- při zveřejňování výzkumných výsledků respektují publikační a další pravidla pro zveřejňování a poskytování výsledků výzkumu a vývoje standardně zavedená podle oborových zvyklostí, dohod s externími partnery a požadavky poskytovatele grantových prostředků,
- dodržují etická pravidla související s respektováním duševního vlastnictví, zejména odmítání plagiátorství, falšování a zneužívání výsledků, zadržování výsledků v případě výzkumu a vývoje financovaného z veřejných prostředků,
- v případě opakovaného zveřejnění vlastních výsledků v původní podobě uvádí v textu informaci o tom, že výsledek byl již zveřejněn, včetně pramene původního zveřejnění.

Relevantní dokumenty související s etikou výzkumu

Relevantní dokumenty, které souvisí s etikou výzkumu a musí je výzkumníci na FSS MU znát a řídit se jimi:

- [Směrnice Výzkumná data](#)
- [Směrnice Ochrana a zpracování osobních údajů](#)
- [Směrnice Etický kodex akademických a odborných pracovníků MU](#)
- [Směrnice Etika výzkumu na MU](#)
- [Statut Etické komise pro výzkum](#)
- [Rada pro strategické výzkumné projekty](#)
- [Jednací řád EKV](#)

Výzkumníci dále dodržují příslušné oborové standardy:

- [Ethics in Social Science and Humanities](#)
- [APA Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct](#)
- [Internet Research: Ethical Guidelines](#)
- [BPS Code of Human Research Ethics](#)
- [Etický kodex české sociologické společnosti](#)
- [National Statement on Research Integrity in Social Work](#)

Obecná a závěrečná ustanovení

- 1) V celém textu tohoto metodického listu jsou používány pouze za účelem zjednodušení textu mužské tvary osob (zaměstnanec, akademický pracovník, vědecký pracovník, administrativní pracovník, vedoucí pracovník, docent, profesor) pro označení zaměstnanců i zaměstnankyň, akademických a vědeckých pracovníků i pracovníc, administrativních pracovníků i pracovníc, vedoucích pracovníků i vedoucích pracovníc, docentů i docentek, profesorů i profesorek apod.
- 2) Tento metodický list nabývá účinnosti dnem 2. listopadu 2022.

prof. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan